1873 — 1973
80 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 175. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 21-го ВЕРЕСНЯ 1973 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, SEPTEMBER 21, 1973 No 175. VOL. LXXX.

ЗАВЕРШЕНО ПІДГОТОВУ ДО ВСЕНАРОДНОЇ МАНІФЕСТАЦІЇ В НЮ ЙОРКУ, ОЧІКУЄТЬСЯ 5,000 УЧАСНИКІВ

Ню Йорк. — З Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій — Відділу УККА Великого Ню Йорку інформують про завершення підготови до великої Всенародної Маніфестації, яка відбудеться тут у найближчу неділю, 23-го вересня, у 40-річчя голодової облоги України та в обороні людських прав і проти доповнювання комуно-московським режимом в Україні народовбивства. Очікується щонайменше 5,000 учасників тієї великої маніфестації, яку влаштовує згаданий Комітет у співпраці з Централею УККА. Маніфестація почнеться Богослуженнями в намірені українського народу в усіх українських церквах перед полуднем. О год. 12:30 почнеться збірка демонстрантів на 47-ій вулиці на схід від 5-ої евеню й о год. 1:15 демонстранти перейдуть жалобним походом по П'ятій евеню до Центрального Парку, де на площі Бендшел відбудеться маніфестація. Промовлятимуть, як уже коротко інформовано, сенатор Джеймс Л. Боклі, президент УККА проф. Лев Добрянський, конгресмен Едвард І. Кач з Ню Йорку, голова Політичної Ради УККА проф. Іван Вовчук та ред. Ярослав Гайвас. В поході і маніфестації візьме участь духова оркестра Осередку СУМА „Ватурин" з Торонта під проводом мгра В. Кардаша. Після маніфестації в Центральному Парку відбудеться демонстративний похід до будинку совєтської місії при Об'єднаних Націях. Активну участь у цій великій Всенародній Маніфестації заповіли також довколишні громади.

Українці взяли участь у крайовій конференції в справах закордонної політики

Вашингтон. — Минулого вівтірка, 18-го вересня, тут у приміщеннях Державного Департаменту відбулася влаштована цим Департаментом цілоденна крайова конференція в справах американської закордонної політики та з участю провідних діячів не-урядових організацій. З українців взяли в цій конференції участь президент ЗУАДК д-р Володимир Ґалан, головний предсідник УНСоюзу Иосип Лисогір, головний предсідник СУК „Провидіння" о. шамб. Мирослав Харина та головний касир „Провидіння" п-і Стефанія Вовчок. Під час конференції, модератором якої була заступниця Державного Секретаря для публічних справ Вірджінія Аллен, асистенти Державного Секретаря для европейських, далеко- і середньосхідних, африканських, південноамериканських справ та інші високі урядовці з'ясовували важливіші аспекти і проблеми американської закордонної політики, відповідаючи опісля на запити учасників. Між іншими справами багато уваги приділено справі признання Совєтському Союзові статусу „уприлейованої нації" в американсько-совєтських торговельних відносинах, що рекомендує Уряд президента Ніксона та проти чого є поважна опозиція серед народу, як і серед законодавців в Конгресі. Опозицію в Сенаті проти такого статусу для СССР очолює сенатор Джексон. В наступному тижні продовжуватимуться в Конгресі переслухування в цій справі і було б побажано, щоб якнайбільше громадян своїми листами і телеграмами довели до відома своїх законодавців, сенаторів і конгресменів, свою опозицію проти такого уприлейованого статусу для Совєтського Союзу, який плянує — як це потвердили американська і англійська розвідчі аґенції — використати господарську допомогу Заходу для перемоги своїх господарських труднощів та підготови до здійснення дальших своїх розбишацьких цілей.

СіБіСі відмовляється передавати українські програми

Торонто. — Канадська Радіо-телевізійна Корпорація (СіБіСі) відмовилася передавати українські радіопрограми кажучи, що вона передає тільки програми англійською, французькою та індіянськими мовами. Під час 14-о Конґресу Союзу Українських Студентів Канади минулого місяця, тридцять студентів відвідали бюра СіБіСі та директора корпорації Джека Крейна з проханням включити спеціяльні програми для тих 600,000 канадських громадян, які є українського походження. Андрій Самотюк, кол. президент СУСК'у заявив, що становище СіБіСі є несправедливе, бо „уряд бере від нас податки, але не дозволяє нам на участь в етнічних програмах," додаючи, що канадська політика багатокультурности не буде реальною, доки кожна етнічна культура нематиме своїх власних радіопередач.

Під час інтерв'ю з торонтонською газетою „Стар", Крейн пізніше сказав, що українські передачі є „не практичні " для всіх місцевостей Канади. Крейн сумнівається, чи навіть там, де є велике скупчення українців, така програма була б успішною, бо кожна етнічна група домагалася б таких самих прав і так обмежила б не тільки українські, але також і англійські та французькі програми. Крейн заявив, що СіБіСі завжди прихильно ставиться до етнічної проблематики, але в цьому випадку „було б краще, коли б українці говорили з канадцями, замість того, щоб українці говорили з українцями."

Під час перевороту в Чіле згинуло 95 осіб

Сантіяго. — Речник військової хунти, яка перейняла владу в Чіле після повалення лівого уряду президента Сальвадора Альєнде, заявив, що під час державного перевороту та в збройних сутичках після нього згинуло 95 осіб, а 300 було поранено. Генеральний секретар військового уряду полковник Педро Евін також сказав, що 4.700 осіб було придержано військовими та поліційними чинниками та що незабаром почнуться військові суди над ними. Полк. Евін заперечив твердження прихильників президента Альєнде, який скінчив самогубством, що арештовано 70.000 осіб. Він також заперечив попередні твердження поліції, що згинуло коло 500 осіб.

У Вашинґтоні загострюється боротьба навколо нормалізації взаємин з Москвою

Вашингтон. — Урядові кола ЗСА занепокоєні все більшим спротивом публічної опінії, як також провідних дисидентів в СССР, проти продовжуваної Урядом ЗСА політики співіснування із СССР, зокрема ж проти заплянованої ним нормалізації, а то й уприлеювання торговельних взаємин з Москвою. З гострою критикою цього роду політики, супроводженої в Совєтському Союзі все гострішим тиском а то й терором у відношенні до інакшедумаючих людей й обмежуванням будь-яких духових контактів із Заходом, виступають у ЗСА не тільки ліберальні інтелектуалісти й наукові та літературні інституції та провідні американські газети, але й також впливові члени Конгресу, закидаючи Урядові й керівникові його закордонної політики Г. Кіссінджерові потурання совєтським репресіям й обмеженням внутрі СССР. Деякі з критиків твердять, що теперішня ситуація в СССР з усе гострішим затиском зумовлена компромісом між Брежнєвим й іншими прихильниками співіснування з капіталістичними державами та керівником КҐБ Андроповим й шефом совєтських збройних сил Гречком, рішених здушити за всяку ціну вияви дисидентизму в СССР. Призначений на пост державного секретаря Г. Кіссінджер є противником безпосереднього втручання Уряду ЗСА у внутрішні справи, вважаючи, що існують певні межі щодо втручання і що не завжди корисно класти натиск на якісь вимоги в цьому напрямку. Змаг за такий чи інший напрям американської політики у відношенні до СССР відбудеться під час нарад Палатної комісії шляхів і засобів, які почнуться вже на другий тиждень і під час яких буде обговорювана справа уприлейованих торговельних взаємин із СССР. В деяких колах думають, що комбінація опору приватних і громадських кіл у ЗСА із формальним становищем Уряду про невтручання у внутрішні справи СССР буде багато успішнішою у взаєминах з СССР, як гостронеґативна позиція Уряду до таких чи інших виявів внутрішньої політики в СССР.

Передбачають резиґнацію віцепрезидента Еґню

Вашингтон. — Протягом останніх кількох днів поширилися поголоски, що Спіро Еґню плянує зрезиґнувати з посту віцепрезидента у зв'язку з вістками, за якими Еґню нібито мав одержувати хабарі від інженерних фірм в заміну за контракти. Прокуратура тепер розглядає можливість зв'язку Віцепрезидента із справою хабарів. Щодо поголосок про резиґнацію Еґню, то до них найбільше причинилася газета „Вашингтон Пост", яка у вівторок, 18-го вересня, повідомила, що один неназваний провідник Республіканської партії, який є великим прихильником Еґню, мав заявити, що Віцепрезидент плянує зрезиґнувати, правдоподібно в кінці цього тижня. Потім ходили чутки, що цим неназваним провідником Республіканської партії мав нібито бути сен. Беррі Ґолдвотер, але Ґолдвотер заперечив це.

Сам віцепрезидент Еґню відмовився відповісти на питання, чи він справді думає резиґнувати, заявляючи, що він ніколи не відповідав і не збирається тепер відповідати на вістки, які походять з неназваного джерела. Щодо речників Білого Дому, то спочатку вони відмовлялися від коментарів в цій справі, але в середу, 19-го вересня, заступник пресового секретаря Білого Дому Джералд Воррен сказав, що неправдивими є твердження деяких дорадників віцепрезидента С. Еґню, що нібито Білий Дім старається змусити Віцепрезидента зрезиґнувати. Воррен також сказав, що далі є актуальною заява президента Ніксона з 5-го вересня ц. р., в якій Президент сказав, що має довір'я в чесне поступовання віцепрезидента С. Еґню протягом часу, коли Еґню виконував обов'язки віцепрезидента ЗСА. Але Воррен знову відмовився від коментарів на інші питання в цій спрві. Таким чином, поголоски про резиґнацію Еґню не мають ні конкретного підтвердження, ні конкретного заперечення.

Сенатор Ґолдвотер радить пресі подавати джерела інформацій

Ню Йорк. — Республіканський сенатор Беррі Ґолдвотер, виступаючи в Ню Йорку на симпозіюмі „Америці треба знати", закликав американську пресу подавати джерела своїх новин, особливо в зв'язку з Вотерґейтською аферою та з розглядом справи віцепрезидента Еґню. Ґолдвотер сказав, що американська публіка повинна знати про Вотерґейт, але повинна знати всі подробиці ,включно з джерелом інформації. Щодо віцепрезидента Еґню, то сен. Ґолдвотер сказав, що через проникнення назовні інформацій з Департаменту справедливости про розгляд вісток, що С. Еґню нібито мав брати хабарі, Віцепрезидента трактують, неначе він був би винний. Ґолдвотер сказав, що преса подавала інформації про справу Еґню, але не подала джерела інформацій, тобто не подала прізвищ людей, які ці інформації передали пресі.

Палата Репрезентантів підтримала „вето" Президента щодо підвищення мінімальної платні

Вашингтон. — У середу, 19-го вересня, Палата Репрезентантів підтримала „вето" президента Ніксона проти законопроєкту, який пропонував підвищити мінімальну платню для більшости індустріяльних робітників із 1.60 доляра на годину до 2.20 доляла, починаючи від 1-го липня 1974-го року. Законопроєкт також пропонував, щоб вже цього року мінімальна платня для цих робітників була підвищена до 2.00 дол. на годину. Але президент Ніксон вжив своє право „вето", заявляючи, що такі підвишки будуть мати інфляційні наслідки. Законопроєкт тоді вернувся до Палати Репрезентантів, де відбулося ще одно голосування в середу, 19-го вересня, але прихильники цього законопроєкту не змогли здобути потрібних двох третіх голосів, щоб уневажнити президентське „вето". Їм бракувало 23 голоси, бо 259 членів Палати Репрезентантів голосувало „за" законопроєктом, а 164 „проти". Це вже шосте з черги президентське „вето" цього року, що його Конґрес не міг уневажнити з браку потрібної кількости голосів.

Брежнєв вимагає політичного відпруження в світі на совєтських умовах

Софія. — Генеральний секретар ЦК КПСС Л. Брежнєв використав свої відвідини в Болгарії для того, щоб довести до відома західнім політичним діячам і західнім суспільствам, що політичне відпруження в світі може бути тільки на умовах, які відповідають інтересам Совєтського Союзу. Промовляючи в Софії 19 вересня, Брежнєв ще раз уточнив, що совєтський режим розуміє під „відпруженням" та „мирним співіснуванням двох різних соціяльних систем", які можуть „взаємовигідно" співпрацювати і торгувати, але між якими ні на мент не може припинятися ідеологічна боротьба, яка, як цього сподіваються в Москві, принесе російському комунізмові перемогу у цілому світі. Того роду політику совєтська сторона визначає як „постійне шанування принципів суверенности та невтручування у внутрішні справи" інших держав. Особливо невигідним для СССР є намагання з боку Заходу добитися „вільного обміну людей та ідей". В оцінці Брежнєва, це „помилково започаткована пропагандивна кампанія проти СССР", яка має на меті „посіяти недовір'я до політики СССР та інших соціялістичних країн". Хоч в основному Брежнєв намагався у своїй промові зберігати „холоднокровність", то було очевидним, що вістря його закидів було спрямоване проти критики совєтської внутрішньої політики, зокрема ж розправи з дисидентами в СССР. Заторкнені Брежнєвим проблеми були у той сам час з'ясовані набагато виразніше московським радіо в англомовній передачі до ЗСА. У цій радіопередачі Москва виступила з безпосереднім обвинуваченням американського Сенату, мовляв, Сенат схвалив резолюції, які є „грубим втручанням" у внутрішні совєтські справи, бо вимагає нічим не обмеженого вільного обміну інформаціями й ідеями та вільної еміграції з СССР, що нібито мало б відповідати постановам Загальної Декларації Прав Людини. З промови Брежнєва виходить ясно, що він хотів би за всяку ціну добитися, щоб американські політичні чинники перестали пов'язувати специфічні політичні вимоги з проєктами договорів про економічну співпрацю, а в першій мірі з умовою про надання Совєтському Союзові статусу уприлейованої держави у торговельних взаєминах з ЗСА. Іншими словами, совєтському керівництву йдеться про те, щоб дістати від Заходу всі економічні користі, в нічому не резиґнуючи із своїх політичних цілей.

Л. Брежнєв відвідав Болгарію на запрошення ЦК Болгарської комуністичної партії. Як відомо, недавно болгарський комуністичний уряд схвалив надiлити Брежнєва найвищим болгарським державним відзначенням і надав йому титул „героя Народної Республіки Болгарії", що сталося з нагоди відзначування 29-річчя захоплення в Болгарії влади комуністами.

Німецькі представники з'ясували в ОН позиції своїх держав

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — З датою 18 вересня дві німецькі держави: Федеральна Республіка Німеччини та Демократична Німецька Республіка стали членами Об'єднаних Націй, а 19 вересня у своїх перших виступах на форумі ОН міністри закордонних справ обох Німеччин з'ясували погляди своїх урядів на питання об'єднання Німеччини та німецької політики на міжнародній арені в майбутньому. Обидва німецькі представники визнали вину за Німеччиною, коли йдеться про Другу світову війну і заявилися про рішення своїх урядів відмовитися від стосування сили у міжнародних відносинах. Розходження в становищах західнього і східнього німецьких урядів виявилося, коли їх представники уточнювали погляд на питання об'єднання Німеччини. Для Вальтера Шеля, міністра закордонних справ Західньої Німеччини, питання об'єднання Німеччини є питанням часу і він висловив надію, що подвійна Німецька репрезентація в ОН не спричиниться до поглиблення розходження між обома Німеччинами. Згідно з його заявою, західній німецький уряд продовжуватиме заходи над політичним об'єднанням німецьких земель. Отто Вінцер, міністер закордонних справ Східньої Німеччини, заявив, що поділ Німеччини на дві від себе незалежні держави з двома різними системами є міжнародно визнаний і від тепер німецький народ на міжнародній арені репрезентують дві цілком окремі держави. Вінцер не залишив ніякого сумніву в тому, що в плянах східньонімецького уряду є зберегти такий стан і не допустити до об'єднання німецького народу в одній державі.

Проф. Мелянія Байлова переобрана на президента УМІ

Ню Йорк (Т.Б.). — В неділю 16 вересня ц.р. відбувся тут Загальний З'їзд учителів Українського Музичного Інституту Америки, інк., у висліді якого на президента УМІ обрано вже четвертий раз із черги проф. Меланію Байлову. Проводив нарадами д-р Богдан Лончина. У з'їзді взяли участь учителі не тільки з близьких Відділів УМІ, як Філядельфія, Честер, Нюарк, Джерзі Сіті, але із далеких. Детройт репрезентували Марта Тарнавська і д-р Богдан Лончина; Чикаго — Олена Квірнбах; Клівленд — Ірина Винницька; Боффало — Осип Залеський; Вашингтон — Ольга Сушко-Наконечна й Оксана Равлюк; Балтимор — Лідія Шав'як.

Після ділових нарад та звітування керівників Відділів з Ювілейного Року 1972/73 вибрано нову управу і раду директорів на шкільний рік 1973/74 в такому складі: президент — Мелянія Байлова, заступники президента — Марта Тарнавська, Таїса Богданська, секретар — Галина Мирошниченко-Кузьма, скарбник — Богдан Кузишин, педагогічний реф. і архів — Дарія Каранович, імпрезовий — Рафаїл Венке, видавничий — Рожа Шуль, вільні члени — Лідія Шав'як, д-р Андрій Шуль. До контрольної комісії увійшли: Богдан Перфецький, Марія Кривокульська - Мацькевич, Ярослава Кобрин. До товариського суду: Осип Залеський, Ярослав Лабка, Олександер Омельський.

ПАКІСТАНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР В ЗСА

Вашингтон відвідав і мав розмову з президентом Ніксоном пакістанський прем'єр-міністер Зульфікар Алі Бутто. Причина відвідин — дістати для Пакістану фінансову і матеріяльну допомогу у зв'язку з недавніми знищеннями країни у наслідок великих повеней.

НТШ ПЛЯНУЄ ВИДАТИ В АНГЛІЙСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ 10-ТОМОВУ „ІСТОРІЮ УКРАЇНИ-РУСИ" М. ГРУШЕВСЬКОГО

Ню Йорк. (НТШ). — В новому академічному 1973-1974 році, Управа Наукового Товариства імени Шевченка в ЗСА відбула 9-го вересня пленарну сесію в домі НТШ в Ню Йорку, щоб розглянути інформаційний звіт із діяльности Т-ва за минулий вакаційний час та намітити конкретні пляни праці в цьому ювілейному році. У вакаційному часі йшла невпинна акція збірки конечних фондів для переведення в життя намічених наукових завдань з приводу ювілею сторіччя НТШ. Звіт екзек. секретаря і скарбника інж. Р. Кобринського ствердив, що з нагоди ювілею вплинуло досі на Ювілейний Фонд 36.966 долярів і 50 шерів вартости коло 5.000 долярів, разом отже 41.966 долярів. Досі особливу активність виявили члени і прихильники НТШ в Чикаґо, Маямі, Ню Йорку, Джерзі Сіті, Сиракюзах і ін. З листувань з іншими місцевостями видно, що збіркова акція розгорнеться ширше з початком цього акад. року. З цього звіту треба підкреслити і відрадний факт, що жертвенність на незалежну науку в рямках НТШ набрала вже масового характеру. Досі передали свої пожертви на Ювілейний Фонд понад 550 громадян і українських установ. Збільшилася також кількість визначних громадян - меценатів, які пожертвували 1.000 і більше долярів з приводу ювілею НТШ.

По виміні думок над цим звітом, Управа постановила вручити під час бенкету в дні 24-го листопада ц. р., Шевченківську медалю всім меценатам, що пожертвували принаймні 1.000 долярів на Ювілейний Фонд, а Шевченківські грамоти всім жертводавцям, що пожертвували принаймні 100 долярів або своєю працею причинилися до гідного відзначення ювілею НТШ. Управа НТШ висловлює надію, що до часу згаданого ювілейного бенкету прибудуть дальші численні нові жертводавці.

З черги голова проф. д-р М. Стахів подав короткий звіт зі своїх заходів у справі пожвавлення ювілейної акції Т-ва. Він особистими листами заохочував окремих діячів причинитися до цієї акції. Він поінформував також про свою участь у дискусійній лаві в рямках Конґресу ЦЕСУС-а — централі студентських організацій у вільному світі. Темою дискусії було питання майбутности українських студій у вільних країнах. Дискусійну лаву творили: представник Головної Ради НТШ проф. д-р М. Стахів, представник У. Католицького Університету проф. д-р К. Біда і представник Українських катедр Гарвардського університету д-р О. Субтельний.

Проф. Стахів поінформував з черги про заходи СКВУ скоординувати діяльність українських академічних установ в окремій Світовій Координаційній Науковій Раді.

Голова Ювілейного Комітету НТШ проф. д-р О. Андрушків звітував про дальшу працю Комітету. Шляхом преси Комітет інформує членство і всю громаду про підготову відзначення ювілею НТШ, зокрема Наукового Конґресу. Зголошено 94 доповіді на цей Конґрес, абстракти яких появляться окремими книжками — українською та англійською мовами. Обі книги вже друкуються. Всі труднощі полагоджено і Конґрес має запевнений повний успіх. Подрібний звіт з підготови Конґресу був надрукований два тижні тому в пресі.

Проф. д-р М. Чировський, секретар Секції Історії України, поінформував Управу про плян видання в англійському перекладі повних 10 томів монументальної праці М. Грушевського, основоположника всебічної історії України, п.н. „Історія України-Руси". Ці томи мають пересічно по 600 сторін великої вісімки. Це конечне, щоб правдива історія України здобула собі доступ до англомовних професорів, студентів і взагалі освічених людей англомовного світу. Секція запрошує всіх науковців, які добре володіють англійською мовою, щоб взяли на себе відповідну частину перекладу цієї праці. В тій справі Секція видасть незабаром відозву з поданням складу редакційної колеґії, коштів видання і ін. Управа НТШ одобрила цей проєкт Секції Історії України.

Управа з черги вирішила,

(Закінчення на стор. 4-ій)

Куба закидає Америці причетність до державного перевороту в Чіле

Ню Йорк. — У понеділок, 17-го вересня, Куба обвинуватила ЗСА в причетності до державного перевороту в Чіле, твердячи, що переворот був запляноаний президентом Ніксоном, Пентаґоном і Сі-Ай-Ей. З цими обвинуваченнями виступив на засіданні Ради Безпеки Об'єднаних Націй кубинський посол Р. Аларсон Кесада, який також напав на військову хунту, заявляючи, що хунта вбиває та катує прихильників марксистського президента Альєнде. Натомість, новий посол Чіле Раул Базан представив фотографії та документи, які, за твердженням Базана, доказують втручування Куби у внутрішні справи Чіле. Чілійський посол сказав, що кубинська амбасада в Сантіяго була перетворена на арсенал і що персонал цієї амбасади тренував лівих чілійців у методах саботажу та партизанки. Він твердив, що Куба намагалася цілком зрадикалізувати уряд президента Альєнде. На обвинувачення проти ЗСА гостро відповів американський посол до Об'єднаних Націй Джон Скалі, заявляючи, що кубинський посол у своїх нападах зійшов на дуже низький рівень, та що в Західній Півкулі всі добре знають, що Куба дуже часто обвинувачує інші країни за злочини, які сама здійснює, а саме за акти саботажу та кривавого насильства. Між іншим, Фідель Кастро, який відвідував Індію, заявив також, що переворот у Чіле був заініційований З'єднаними Стейтами Америки.

У середу, 19-го вересня, вдова президента Сальвадора Альєнде заявила, що на підставі нових інформацій вона тепер переконана, що її чоловік не закінчив самогубством, а був вбитий військовими частинами, які здобували президентську палату. П-ні Гортенсія Буссі де Альєнде, яка тепер перебуває в Мехіко, сказала, що вона довідалася, що тіло її чоловіка мало кілька ран від куль, а не тільки одну в устах. Таким чином, сказала п-і Альєнде, вона певна, що її чоловік згинув у бою. Це твердження заперечує попередню заяву вдови президента Альєнде, бо в суботу 15-го вересня, вона була заявила, що під час державного перевороту її чоловік застрелився револьвером, що його дістав в дарунку від Фіделя Кастра.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Їх не заглушити

Десятки відомих советських науковців, письменників, мистців, службовців чи й навіть робітників виступали в час розгорненої погромницької кампанії на сторінках советської преси проти акад. Сахарова й письменника А. Солженіцина із „гнівним" засудженням їхніх звернень і заяв. Виступали змобілізовані для тієї мети поліційними органами, не читавши ні відкритих листів і заяв Сахарова й Солженіцина, не знаючи ніже слова із того, що вони говорили чи писали. Виступали із засудженням всі ці діячі культури й науки поінформовані цілком фальшиво органами КҐБ про зміст і спрямування енунціяцій Сахарова і Солженіцина, натаврованих поліційними чинниками, як „палії війни", „вороги міжнародного відпруження" і т. д.

Не зважаючи на увесь розгул режимного погромництва, в Советському Союзі знайшлися одиниці, які мали відвагу виступити проти безпідставного й ганебного цькування акад. А. Сахарова й А. Солженіцина. Із закликом припинити кагебівські самосуди над цими оборонцями людських і громадянських прав виступив з-поміж советських науковців один одинокий член - кореспондент АН СССР математик Ігор Шафаревич, пригадуючи, що так же само були не тільки цьковані, але й репресовані видатні советські вчені в час сталінського терору і стверджуючи, що діяльність таких осіб, як Сахаров, приносить честь суспільству. Із відкритою заявою проти репресування оборонців людських прав і виявів свобідної думки в СССР виступив після Шафаревича Павло Літвінов, внук колишнього міністра закордонних справ Максима Літвінова, стверджуючи, що безглузда й застаріла режимна пропаґанда тільки дискредитує советську систему і советський режим. Востаннє ж із статтею проти спотворювання в очах советських громадян змісту творів й ідей небажаних режимові письменників, таких видатних, як лавреати літературної нагороди Нобеля Пастернак і Солженіцин, і знеславлювання тих, що, як акад. Сахаров, виступають на оборону людських прав і проти ламання конституції й обов'язуючих законів, виступила в розповсюдненій самвидавом і переданій чужоземним журналістам статті советська письменниця Лідія Чуковська, донька видатного російського письменника і літературознавця Корнія Чуковського, пов'язаного своїм життям і творчістю з Україною, російського біографа і перекладача творів Шевченка. „В Советському Союзі маємо — пише Л. Чуковська — один неписаний закон, могутніший за всі писані закони разом. Це єдиний закон, що його суворо дотримують: кожного треба гостро карати за найменшу спробу думати незалежно чи й голосно". Стверджуючи такий стан, Л. Чуковська виводить у своїй статті постать А. Сахарова, людини „із щирим умом і думаючим серцем", яка виступає не тільки на оборону людських прав, але й проти здійснюваного в СССР беззаконня.

Мужній голос Лідії Чуковської, як і голоси Шафаревича й Літвінова, для більшости населення СССР залишаться недоступними й невідомими, так же само, як і сміливі заяви Сахарова і Солженіцина. Протеж, розповсюднені у вільному світі, вони дійдуть також різними шляхами — через радіо, видання чи листування — до свідомости людей і народів Советського Союзу. І в тому їх вага і значення.

Безсила установа

В Ню Йорку почалася 18 вересня 28-а сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Може найзамітнішою подією, що тісно пов'язується з початком цієї сесії, є прийняття в члени ОН ще трьох держав: Федеральної Німецької Республіки і Демократичної Німецької Республіки та Коммонвелту Багами. Коли прийняття Багами, усамостійненої недавно британської колонії, символізує дальший процес деколонізації у світі, то прийняття до ОН двох німецьких держав є своєрідною даниною політичній дійсності у світі, розділеному на два бльоки — західній та східній. Одночасно, у цьому другому випадку маємо справу з тенденцією „леґалізувати" цей поділ, що роз'єднує не тільки окремі держави, але й окремі народи, насильно розділюючи живий національний організм і кидаючи його частини в жертву соціяльно - політичним експериментам, чи просто великодержавним амбіціям імперіялістичних потуг.

За 28 років свого існування організація ОН тільки частинно і тільки на деяких відтинках виправдала себе. Це підкреслив у своєму виступі перед делеґаціями членів ОН з нагоди відкриття чергової Генеральної Асамблеї, генеральний секретар ОН Курт Вальдгайм. Він поставив питання про те, що властиво собою повинні являти ОН і якою має бути їх роля у світі. Справа в тому, говорив він, „чи більшість держав - членів дійсно бажають мати організацію, яка була б чимось більше від конференційної машинерії і форумом для змагання за національні цілі?" У цьому питанні, заявив генеральний секретар ОН, криється суть проблеми, а від відповіді на нього залежить майбутнє цієї організації.

В такому самому тоні говорив новообраний президент Генеральної Асамблеї Леопольдо Бенітес з Еквадору, який, між іншим, вказав на те, що в обличчі ведення міжнародної політики з позицій сили мало місця остається для ОН, постанови, резолюції і декларації яких не здійснюються на практиці.

Такий є фактичний стан і можна б багато арґументів навести у підтримку того роду тверджень. Згадаємо тільки один: нехтування державами - членами ОН такого важливого документу, як Загальна Декларація Прав Людини. Треба погодитися з твердженням генерального секретаря, що на ніякому відтинку ОН не виявилися такими безсильними, як власне на відтинку практичного перестерігання засад цієї Декларації. Перед у порушуванні цієї Декларації Прав Людини веде СССР, який на форумі ОН займає ключове місце і відіграє там вирішальну ролю. Мусить бути ясним, що до того часу, поки на сторожі високих засад ОН стоїть того типу колоніяльна тоталітарна імперія як СССР — Об'єднані Нації, без уваги на всі найкращі резолюції та наміри, своєї функції не виконають.

Іван Кедрин

З ПРОБЛЕМ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЙСНОСТИ

1. Міжнародна ситуація і терор в УССР

Такої поганої для України міжнародної ситуації, як вона тепер, не було ще за минулих 25 років. Бо хоч Друга світова війна і скінчилася Ялтинським і Потсдамським договорами, в яких західні великодержави, не спитавши України, ще раз затвердили її приналежність до м о с ковсько-большевицької імперії, то все ж були після того моменти, які подавали іскорку надії. Після воєнної союзницької ідилії прийшла холодна війна. В західній пресі не раз можна було читати мудре слово, що найкращим союзником Заходу є поневолені Москвою народи. Після комуністичного перевороту у Чехо - Словаччині, що його вирежисерував Валеріян Зорін, прийшло протверезіння. В Америці зрозуміли промах односторонньої демобілізації. У 1948 р. створено Атлантійський Союз (НАТО). У своїй першій виборчій кампанії у 1952 р. Д. Ай-Айзенгавер заповів був „політику визволення", а хоч він і його державний секретар Дж. Ф. Даллес швидко про неї забули, то все ж вони створили систему військово політичних союзів, яку Москва таврувала, як „політику оточення". Канадський прем'єр Джон Діфенбейкер виголосив восени 1960 р. в Об'єднаних Націях славетну промову в обороні поярмлених країн, між ними України, а прийнявши на приватній авдієнції Миколу А. Лівицького, який дякував йому за той виступ в ОН, назвав М. А. Лівицького в офіційному комунікаті, як представника України. У плятформі Республіканської партії 1964 р., коли її кандидатом був Беррі Голдвотер, названо Україну поруч з іншими поневоленими Москвою народами. У періоді західньої „політики стримування" не було ще такої перечулености, щоб не „дразнити" Москви згадкою про її традиційний завойовницький імперіялізм та внутрішню політику денаціоналізації й експлуатації, яка стала панівною в періоді „співіснування". Коли ж Ричард Ніксон проголосив гасло „пертрактації замість конфронтації", а Віллі Брандт започаткував „нову східню політику" — „співіснування держав із різними суспільними системами" перетворилось насправді в угодівство супроти Москви, завершене відвідинами Брежнєва у Вашинґтоні з таким парадним прийманням його і таким договорюванням із ним, що европейський Захід, включно із згаданим Віллі Брандтом налякалися, чи Америка задля експорту своїх товарів і „миру для наступної генерації" не виреклися безпеки Західньої Европи, яка входила б у „сферу впливів" СССР.

Коли йшли приготування до панеевропейської конференції безпеки з участю ЗСА і Канади, яка мала б санкціонувати советський стан посідання і ще раз загарантувати непорушність кордонів СССР та його сателітів, то, очевидно, не можна було згадувати про те, як постала советська імперія, затверджена в Ялті й Потсдамі. Надії Заходу, що наближення до Сходу призведе наче автоматично до проникання туди західніх ідей свободи й західніх методів правління, основані на незнанні психіки і способу мислення кремлівських володарів. Вони з'ясовують собі зміну політики Заходу власне, як його капітуляцію і доказ повної байдужности до всього того, що діється в СССР. Тому преса еміґрацій поярмлених народів, зокрема українська, віддавна звертала увагу, що „співіснування" Заходу з СССР пригнічує й доводить до розпачу поярмлені Совєтами народи, бо не тільки позбавляє їх надії на натиск Заходу на Москву, щоб вона прийняла ліберальніші форми правління, і не тільки позбавляє їх віри у реальну вартість західніх деклямацій про волю, але й переконує, що їхня доля погіршиться, а не покращає. Співіснування Заходу з СССР спричинює не еволюцію советського режиму в сторону західньої демократії, а заганяє його далі в сторону реакції, скріплюючи економічно існуючий режим і ліквідуючи мариво внутрішнього заколоту, неминучого, як наслідок господарської катастрофи. Потвердив це промовисто й советський академік А. Сахаров. Щораз голосніше говориться про це у західній пресі.

Ось так для України настав один із найважчих періодів її тисячорічної історії. Можливо, що татарська навала, — час „великої руїни" за Козаччини, —брутальні репресії після битви під Полтавою, — кривава гульня воюючого комунізму у 1918/19 рр., —сталінський режим із страхіттям великого голоду, — врешті безглуздий терор гітлерівської окупації — можливо, що всі ті чорні періоди в історії України були ще гіршими, як теперішній період. Але за останніх 25 років він таки найважчий. Очевидно, що теперішньої міжнародної ситуації не можна вважати вічною. Величезні зміни, які сталися у світі за тих минулих 25 років, доказують ясно, що прийдуть дальші зміни. Не тільки Брежнєв, який у Білому Домі цілував руку дружині а м е риканського президента, вернувшись до Кремлю, продовжує розбудову советської збройної потуги. І Ніксон й опозиційний

(Закінчення на стор. 3-ій)

Д-р З. Л. Мельник

ЩЕ НА ТЕМУ УКРАЇНСЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ

Про потребу осередку з завданням вести інформаційну діяльність про Україну й життя українського народу серед чужинців висловлювалися різні особи й організації. Заслуга п. М. Шпонтака („Свобода", 31 серпня 1973 р.) в тому, що він накреслив плян організації й праці УІЦ. На жаль, мусимо погодитися з М. Шпонтаком, що чужинецький світ дійсно дуже мало знає про українські справи й ситуацію нашого народу та, що в тому головно наша власна вина. Немає сумніву, що праця на міжнародному відтинку, куди не має доступу наш поневолений нарід — це особлива й найважливіша місія еміґрації (гл., напр., „Визвольний Шлях", січень 1971). Сумно, що й досі т. зв. „політична еміґрація" має в цьому відношенні слабі осяги. Ідея створення УІЦ заслуговує на особливу увагу й всесторонню піддержку, хоч і потребує ґрунтовного обговорення, головно у справі практичного переведення її в життя.

У згаданій статті передбачено багатогранну й широко закроєну діяльність УІЦ, що в підсумку зводиться до: 1) особистих зв'язків з різними американськими та іншими чужонаціональними особами, організаціями й установами, 2) „живих зв'язків" з пресою, пресовими аґенціями, радіо й телевізією та 3) більше формального характеру контактами з Державним Департаментом ЗСА, ООН, американськими професійними й громадськими установами та міжнародними професійними, науковими, політичними й гуманітарними установами. За характером чинність УІЦ включала б: 1) особисті зв'язки, 2) офіційні міжорганізаційні контакти, 3) періодичні звітн й меморандуми до чужинецьких установ про положення в Україні, 4) спростовування й апель до чужинців шляхом листування, дописування до преси, 5) видавання відповідної літератури, організування дискусій, доповідей, зустрічей, і врешті 6) використовування й цілеспрямовування наших здвигів, демонстрацій тощо.

Усе це дуже конечне. Але, беручи під увагу такий широкий діяпазон завдань, виникає сумнів, чи запропонована схема побудови УІЦ дозволить зреалізувати ці пляни. Поминаючи ряд інших проблем, зосереджуся тут над двома практичними, але дуже важливими справами: персоналу й фінансів.

Уважаю, що зведення канцелярії УІЦ до керівника й секретарки наперед засуджує справу. Роздумуючи над усіми наміченими завданнями УІЦ, стає ясно, що один керівник, що мав би бути „мозком" і рівночасно адміністратором цієї установи, не зможе виконати навіть частини обов'язків, що їх від нього будуть очікувати, хоч би мав ідеальну секретарку до помочі. Фізично не вистачить йому часу, щоб відповідно плянувати, організувати й к о о рдинувати всю намічену працю УІЦ. Вартість УІЦ буде у високій якості його праці під кожним оглядом, і ніяк не можемо дозволити на те, щоб УІЦ став ще одною клигаючою установою. Це вимагатиме серйозної настанови нашого суспільства. Завдання УІЦ не є рутинові, а сума поодиноких, різноманітних справ; така праця вимагає творчости, п о с лідовности, неухильного змагання до намічених цілей, а найважливіше багато часу.

Друге, велика різнородність чинностей УІЦ підказує конечність різноманітних здібностей: організаційного хисту, адміністративного генія, творчости й оригінальности у підході до всіх справ, великої ельоквентности й перфектного володіння англійською мовою, тактовности й сильної та притягаючої особистости. Що більше, треба буде вміти „говорити різними мовами" — мовами дипломатів, політиків, науковців, журналістів, висококваліфікованих професіоналістів та звичайних громадян. Кожна така група має свої специфічності. Ефективність комунікації з ними буде залежати до великої міри власне від того, чи працівники УІЦ будуть розуміти й знати ментальність, спосіб думання, термінологію, типову поведінку й усі інші властивості притаманні цим групам. Тяжко повірити, що з н а йдеться якась одна людина, що мала б усі ці дані.

Третє, щоб успішно представити українську справу чужинному світові треба докорінно, всебічно й глибоко знати усі аспекти життя українського народу. А це таки неможливо знайти в одній людині. Правда, у запропонованій схемі є згадка, що керівник УІЦ матиме добровільну поміч, припускаю, від різних фахівців. Однак, це, на мою думку, незадовільне й нереальне. Ефективність УІЦ потребуватиме постійної й настирливої уваги різних експертів на базі першенства, а не доривочної співпраці без сили обов'язку!

Таке поставлення справи є незвичайно важливим тому, що УІЦ не може обмежитися до якоїсь вузької ділянки з життя нашого народу, як це в нас прийнялося з поняттям „українознавства". Не розумію, чому загал нашого суспільства й досі помилково розуміє під українознавством тільки мову, літературу й історію, неначе б нічого іншого не відносилося до життя українського народу. На жаль, таке поняття поширене й серед

(Закінчення на стор. 3-ій)

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Яр Славутич. МУДРОЩІ МАНДРІВ. Восьма збірка поезій. Славута. Едмонтон, 1972, стор. 96. Авторів герб у новітньому виконанні мистця Михайла Дмитренка. Друкарня „Київ", Торонто, Онт. На 2-ій стор. світлина поета.

Автор написав у грубезній книзі своїх поезій, якою відзначав 25-ліття своєї поетичної творчости, що на критику своїх творів ніколи „не нарікав і не нарікає" („Трофеї", Едмонтон, ст. 311). Але йому прикро, що його „збірка поезій „Оаза" (автор називає її „філософською збіркою") удостоїлась одинокої рецензійної згадки — „незрозуміла лірика".

Автор народився 11 січня 1917 року, — і його восьма збірка вийшла у 55-ліття його життя й 35-ліття його творчости. Треба ґратулювати авторові його працьовитости та можности видавати свої праці, не тільки поетичні, але й мовознавчі та літературознавчі, і то не тільки українською, а й англійською, а також німецькою мовами. Інші працівники пера можуть йому заздрити, коли читають список його книжок на 95-97 стор.

У „Трофеях" автор згадав переслідуваного режимом поета М. Філянського. Пригадуємо собі, як ми перед Першою світовою війною читали його збірку поезій „Calendarium", яку хвалив тодішній критик Остап Грицай за те, що всі поезії були підпорядковані одній думці, яку пояснювала назва збірки „Календаріюм". Аж кортить спитати, чи заголовок „Мудрощі мандрів" натякає на якусь провідну думку, яка повинна об'єднувати всі поезії в збірці, а їх є понад 80. Ці поезії „написані протягом шістдесятих років під час багатьох подорожей" в Америці, Европі, Азії й Австралії та Африці (список подорожей вміщений на двох і півсторінки). Важко знайти якийсь спільний знаменник в цих поезіях для нинішнього світу. Поет пише у вірші, написаному у Вулаї на Тайвані та в Дахаві, в Німеччині, в 1968 р. таке:

Я не знаю, де жданий мир.
Тільки згуби й потоки крови.
Раса расі — як хижий звір.
І в любові — нема любови.

Вірш „Габрищина", під яким стоїть дата: Ватикан, 24 серпня 1966 р., кінчається такою строфою:

Іде блаженніший,
святий борець.
Тремтіть, габришини!
Це ваш кінець.
Во не Москва, не Рим,
а рідний Київ —
Основ духовости
правдивий вияв.

Про Київ згадує автор і в „найдавнішому місті у світі, в Біблосі в Ливані:

Де б не жив ти і як не діяв,
По яких не блукав містах,
Твоя святість —
твій рідний Київ,
Хоч ти сам —
перелітний птах.

Поет „силу української землі гордо несе — як Антей". Він пише „на Босфорі", не можучи відвідати рідної землі:

Світ облетів я в жаданні
пізнати народи і царства.
Вачив багато країн, дивних,
предобрих, лихих.
Рідна, прости, що не міг я,
твій син, загостити.
Впасти в обійми твої, спити
з цілющих джерел.

Ми вже згадували, що неможливо схопити поетові „мудрощі мандрів", бо автор кожній країні присвячує один, або й більше віршів, які лищ деколи мають щось із „мудрощів", що їх пізнає мандрівник. І так в Ґізі в Єгипті поет стверджує, що „на світі все боїться часу, та час боїться пірамід, казав мудрець, пізнавши Схід". Написаний у Вифлеємі вірш „Христос" починаючи тим, що, не написавши навіть коротенького рядка, „підняв Христос найбільшу з революцій, якій дзвенить прослава гомінка".

Е. Райс надрукував у „Північному сяйві" (1964, ч. 1, ст. 98-103) оцінку творчости Яра Славутича під заг. „Поезія духового подвигу", яку почав оригінальним твердженням, що „поетична творчість Я. Славутича належить до категорії, яку я назвав би „літературою в квадраті", тому, що вона живиться враженнями від архитворів літератури й мистецтва більше, ніж від дійсного життя". Райс старається довести це свої твердження творчістю великого Гете, а ми гадаємо, що поетична творчість може „живитися дійсним життям" і бути справді великою. Можна б не погоджуватися з Райсом та твердити, що те, що він називає „літературою квадрату", треба б звати тільки „корінем" із літератури, коли вже треба користуватися математичною термінологією.

У Славутича надруковані три вірші під заг. „Іштар". Можна думати, що поет „поживився" тут від архитвору літератури, як висловлюється Райс, а саме від поеми „Істар" (Іван Франко. Поеми. Львів, 1899, ст. 9-24). Та читач волів би у „Вавилоні, Багдаді і Бейруті" прочитати якісь інші мудрощі, ніж те, що

Вере ц обладу, мов пожар,
Іштар.
І стяги радости звела
Хвала.
О райська зваго! Славить Яр
Іштар.

Автор не завжди хоче бути „поетом до квадрату", і тому в його збірці часто зустрічаємо в поетичній формі „мудрощі" країн, виявлені в їхнім побуті, який створило життя своїми вимогами.

Віра Ворскло назвала „Мудрощі мандрів" — „цікавою і цінною збіркою", підреслюючи в ній „перевагу логічного думання поета над почуттями" („Новий шлях", ч. 20 з 19-го травня 1973). В. Жила бачив у збірці „Завойовники прерій" напружену й витончену філософську думку та дбайливу поетичну форму" і покликувався на Б. Рубчака, який назвав Славутича „людиною дії, людиною чину — поетом" („Український голос", ч. 43 з 22-го жовтня 1969). Е. Райс беззастережно хвалить Славутича за те, що він „вибрав, на перший погляд, найтяжчий — з існуючих у поезії шляхів — шлях інтеґрального клясицизму, що веде до мети через відмову від своєї особовости. Це шлях духового подвигу, як також і його вчителів, корифеїв українського відродження — Зерова, Филиповича, Рильського, Клена — єдиних поe-

(Закінчення на стор. 3-ій)

В. Ласовський

ШТАМПОВАНА ГОЛОСЛОВНІСТЬ

ДО ДРУГОГО СКВУ

(5)

Ось їх неповний перелік. Коли організація о б р азотворчих мистців виявилася в гідних повного признання формах, коли існує два діючі центри, що влаштовують свої виставки, а навіть виходить неперіодично один репрезентативний мистецький журнал, то музичне життя покищо справжнє дике поле. Чимало у нас висококваліфікованих музик: композиторів, інструменталістів, співаків, диригентів і безліч хорів, проте якогось організаційного зав'язку музичного життя, як не було досі, так і немає. І нема виглядів, щоб він постав спонтанно, знутра музичного середовища без зовнішніх спонук, без натиску збоку чинника відповідального за нормалізацію культурного життя.

Шкода від такої ситуації в музичному середовищі велика. Наявність музичної організації запевнила б співпрацю наших композиторів з виконавцями, співаками-солістами, інструменталістами, хоровими та інструментальними ансамблями. Маємо чимало к о м п озиторів, проте їхня творчість мала, замало або зовсім невідома не тільки широкому музиколюбному загалові, але і самим музикам співакам чи музично - хоровим анса м блям. Врешті вже сам обмін творчими досягненнями поміж композиторами, диригентами, музично-вокальними виконавцями, мав би чималий вплив на зріст нашої музичної культури. Існування чогось такого, як концертове бюро при об'єднанні музик, давало б змогу організування концертів та концертових турне. Наслідком недостачі професійного з'єднання музик є те, що навіть в більших осередках наших поселень при наявності музик, не відбуваються концерти бодай у піврічних відступах. На чому ж буде збагачувати свою музичну культуру загал, плекати любов до рідного мелосу, вщеплювати цю любов у молодших поколінь?

При об'єднанні музик в діяспоральному обширі не важко було б вдержати музичний періодик та видавництво нот, що на них така посуха в масі музично-вокальних виконавців.

Далі, коли вже мова про наших образотворців. Їхні досягнення на протязі, скажім, двох останніх десятків років імпозантні. Багато з них своєю творчістю стали відомими на міжнародній мистецькій арені. Творчість багатьох увійде у фонд українського галерійного мистецтва звільненої Батьківщини. Проте, крім відносно вузького численного кола споживачів мистецтва, що мають нагоду оглядати виставки образів в місцях осідку образотворчих організацій, ціла діяспора зовсім позбавлена контакту з нашими досягненнями пластичних мистецтв, позбавлена змоги наснажуватися духовим змістом творчости наших мистців.

Чи не пекуча то потреба для відзначення двадцятої виставки найстаршої мистецької організації в Ню Йорку видавати альбом репродукцій кращих творів наших діяспоральних мистців і дати його в руки не тільки всім нашим культурним шанувальникам образотворчости, але і чужинцям, світовим бібліотекам і культурним центрам, як свідчення про нашу повноцінність на цьому полі?..

Далі. Ми є свідками повільного завмирання театрального мистецтва в діяспорі. Спорадичні появи на сценах більших наших осередків п'єс з чужого репертуару або авторів з нашого клясичного репертуару, зовсім не змінюють катастрофального положення в цій галузі мистецтва, що так буйно розцвітала на рідних землях і таку почесну і передову ролю відогравала в прищеплюванні українства широким масам в подачі чистої літературної мови, подачі національних ідей і національної свідомости. Чомусь наша публічна опінія, наша преса, виховні організації, школи українознавства не наполягають на організування аматорських театральних гуртків, які являються випробуваним довгими роками неперевершеним засобом виховування молоді в національному дусі, в культурних достоїнствах драматургії.

Разом з нидінням театрального мистецтва зовсім заниділа драматична творчість наших літераторів, які не мають зовсім попиту на того роду творчість. Врешті може і є чимало написаних у них драматичних творів, але кому це цікаво, чи вона саме є?..

Далі. Доводиться частенько чути голоси власників більших книгозбірень, що мовляв, з їхнім відходом, їхні бібліотеки, що в них чимало вартісних, а то й унікальних творів, підуть на вивіз у смітники. Чи є в нас можливість скупчити десь бодай в одному нашому осередку більшу кількість книжок так, щоб оте скупчення стало центральною діяспоральною бібліотекою та архівальним центром, що ним могли б користуватися наші студенти українознавчих предметів на університетах, наші науковці, чужинці зацікавлені в нашій літературі та україніці взагалі?

Далі. Є у нас багато похвальних спроб творити музеї та галерії образів. Чимало навіть вартісних експонатів нагромаджених у невідповідних приміщеннях, за невмілими консерваційними заходами, або за їх відсутністю, знищуються. Невміло подані, вартісні експонати всуміш з безвартісними і малокультурними імітаціями нашого народного мистецтва не приносять нам великої чести в очах чужинців, яким ми так поквапно презентуємо того роду „шедеври" нашої культури. Подібно мається справа з нашими галеріями образів, де при браку відповідної селекції кращі твори обезцінюються „кічами".

(Закінчення буде)

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

тів нашого сторіччя, що стоять на рівні найвищих вимог сучасности, що не виходять, в основному, з рамок традиційного клясицизму". Чи не перебільшена похвала?

Нам здається, що читачеві ближчі ті поезії, в яких перевагу мають „почуття над логічним думанням", як це бачимо з вірша „На Різдво", присвяченого „Матері":

Сім'я сідає до святного
столу,
Де пахне сніп і де стоїть
узвар:
З ясної стелі, мов з небес,
додолу
Лямпадка ронить сяєво,
як жар.

Автор повинен був дати пояснення при деяких поезіях, щоб читач їх легше міг зрозуміти, бо вірші з українською тематикою відчуваться без трудноців, ось приклад із поезії, присвяченій Шевченкові, під заг. „Слово": „Воно, як прапор, стало на сторожі, здолавши в порох тами зловорожі. — На всіх язиках, сяючи в віки. Веде до правди всі материки!"

— o O o —

Міра Гармаш. МАРІЯ ЛЮЇЗА. Поема. Обгортка та графічне оформлення роботи Романа Василищина. Всі права застережені, Філядельфія, 1973, ст. 63.

Добре зробила поетка Міра Гармаш, вибравши на героїню своєї поеми не українку, а еспанку, яка довідується про своє походження аж після смерти своєї „матері", не знаючи своїх дійсних батьків.

...Американська дівчина Марія Люїза поїхала кінчати студії до Еспанії. Вона дістала диплом і пише своїм батькам до Ню Йорку, що за кілька днів вернеться додому, бо ще їде оглянути Еспанію. Вона має кількох приятельок і Фернанда, з яким щиро заприязнилася, а то й залюбилася. Марія Люїза пізнала еспанський нарід:

Ви знаєте? Тут щось таке,
Чого я ніколи не бачила
вдома.
В Америці ніколи людям
Самим зрозуміти себе.
А ця стародавня країна!
Ці люди!
Які вони інші! Як люблять
свій край!
Вони його люблять
безкорисно, мамо,
Вони люблять предків своїх,
Живих уважають братами.
Ну так, тут була
громадянська війна,
Бо їх роз'єднали
біда та чужинці.
Та все ж не упав Альказар,
І нині вони як одно,
А чесні, а горді які!

Фернандо дивується, що „Марія родилась в Севіллі, росла в Ню Йорку, а інша як Ненсі, і гарна як наші еспанки". Він вже натякав мамі про неї, та мама сказала: „Забудь цю чужинку!" І Марія відчула, що щось в її душі збудилось, коли почула, як молодь співала „стародавню пісню про гідальську мрію":

Тягне невідома сила
До людей цих темнооких,
До жінок струнких високих,
Хлопців і дівчат чудових,
В ніжних накидках
шовкових.
Може кров заговорила?
Щось в душі квилить
і плаче,
Щось таке сердечно-рідне,
Що століттями не блідне,
Що кінця не знає, втоми,
Що підказує нам, хто ми,
Де поділась горда вдача?
Дивна, невідома сила,
Щось знайоме від колиски,
Спалахи, несміли блиски,
Ніжні, тихі, сумовиті,
Таємницею сповиті. —
Може кров заговорила?

Повищий уривок та деякі інші місця цієї поеми надаються до шкільних хрестоматій, щоб бути читачам тим свіцан-зіллям, якого так треба нашим дітям на чужині.

Студентка Пілюра кохала Фернанда, який залюбився в Марії. Вона молилася в катедрі і по-християнськи помирилася з долею...

Аж кортить навести прекрасні рядки про Альказар в місті Толедо:

Де скелі і пустельний жар
Окутують Толедо,
Стоїть на кручі Альказар
Могутнім кредо.
Це місто на семи горбах,
На скелях, на камінні,
Ставало скелею не раз
В завзятому хотінні
Не здатися. І нині знов
Шумить життя серед будов.

Не радісний кінець цієї прекрасної поеми. Марія Люїза прилетіла до Ню Йорку, де її „мама" вмирала. Вона лишила своїй прибраній доні листа, в якому повідомляла її, що вона з чоловіком була в Еспанії в 1936 році і тоді ж купила її, дворічну дівчину, від анархістів, які планували вивезти її до Москви, щоб виховати на комуністку.

Марія глянула на документи
й зойкнула:
Батьки її — Долорес де Леон
И Енріке Мануель Хозе
Леон —
Це імена батьків Фернанда,
А вона — його заручена
сестра!

Марії звучало у думках лише питання:

Чому у світі так,
що знайдемо одне,
А губим друге?

Оця чудова змістом поема видана так прекрасно, що коли б були якісь змагання за найкращу видавничу книжку, то „Марія Люїза" мусіла б зайняти одне з перших місць. Направду мистецьке оформлення обкладинки та 7 графік в тексті Романа Василищина — це справді адекватна співпраця двоїх мистців: слова і пензля.

Л. Луців

ЩЕ НА ТЕМУ УКРАЇНСЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

наших наукових кіл, на нашу власну шкоду. Отже, звернім увагу, щоб знову не повторилося, як це було з „катедрою українознавства", коли наше суспільство роками жило під ілюзією, що українознавство можна звести до одної катедри, тобто до одного предмету.

На мою думку, УІЦ повинен зосередити головну увагу на тих справах, що зазублюються з інтересами інших народів — міжнародна політика, економічні справи, міжнародні фінанси, оборонна стратегія і т.п. Тільки тоді представники тих народів будуть використовувати українські аргументи на міжнародній форумі; тільки тоді уряди тих держав візьмуть під увагу інтереси української нації, висуваючи тим самим українську справу, як активний чинник у міжнародній політиці. Справами, що не заторкують безпосередньо їхніх інтересів не треба нехтувати, але й їх треба представляти як частину універсальних ідей про права людини, гуманність, свободу віри і т.п. Чужинці не будуть боронити нас тому, що ми українці, а тому що ми частина людства! Аргументація, що виходить з вузьких позицій одного народу, не звучить переконливо чужинцеві.

Ясно, що УІЦ не зможе мати серед свого персоналу усіх потрібних фахівців. Це й непотрібно. При правильній організації праці він зможе розраховувати на співпрацю не тільки поодиноких експертів, а й цілих наукових установ, професійних і громадських організацій. Все таки, оптимально УІЦ не може обмежитися до одного тільки керівника!

Респектуючи професорів (я також є одним з них), уважаю що небагато „кращих професорів" були б добрими кандидатами на становище керівника УІЦ, особливо коли їхня ділянка не є одна з тих, що безпосередньо відноситься до інтересів інших народів. Головними критеріями у виборі керівника мусять бути адміністративний хист, творчий, але практичний підхід до проблем, здібність реально оцінювати ситуацію без перебільшень та нахилу до уявних інтерпретацій, організаційні здібності й ефективне виконування обов'язків. Не є таємницею, що багато професорів спеціяльно не визначаються цими прикметами, що мають вони нахил теоретизувати, не завжди турбуючися тим, чи ті теорії можна перевести в життя. Рідко коли визначний науковець є добрим адміністратором і виконавцем.

Нарешті, дещо про фінансові калькуляції п. Шпонтака. Приглянувшися ближче, вони є нереальні та абсолютно невистачальні на утримання канцелярії УІЦ навіть у такім складі, як він запропонував. Щоб утримати канцелярію, треба готівки. Історія інвестицій і фінансів показує, що з довшої перспективи готівковий прибуток, не враховуючи т.зв. „паперових зисків", на висоті десять відсотків нелегко осягнути, а тим більше постійно одержувати. Те, що відсоткова стопа тепер на високому рівні не можна уважати мірилом на довшу мету. Крім того, на мою думку, буде доцільніше використовувати надвишку (зріст) вартости інвестиції на збільшення закладового фонду, ніж зуживати її на покриття біжучих коштів. Це допоможе унезалежнити працю УІЦ від постійних збірок і створить підставу на його розбудову.

Далі — справа простих фактів і розрахунків. Керівника, що мав би потрібний досвід і кваліфікації на висоті накреслених завдань не знайдеться за 15000 дол. Бо не йде тут про заповнення місця, а про найкращу силу, щоб не сповнилася пословиця „як постелив, так виспався". За такою людиною треба буде конкурувати з іншими працедавцями. Н а п р., платні звичайних професорів у кращих університетах і вищих школах є між 20000 і 25000 за академічний рік (тобто 9-10 місяців), або й більше. „Кращі професори" мають і дещо вищі платні, залежно від обставин. Крім того дійдуть ще й різні пільги, як різні забезпечення, пенсійний фонд, тощо, разом 15%-20% платні. Отже такий керівник коштуватиме УІЦ, скажім 25.000-30.000 дол. річно.

Беручи під увагу завдання УІЦ, керівникові буде потрібно не звичайної секретарки-машиністки, а щось у роді екзекутивної секретарки, яка могла б самостійно полагоджувати рутинні справи та вести канцелярію в відсутності керівника. Такій людині, навіть поза Ню Йорком, доведеться заплатити 10.000-15.000 дол. річно, залежно від досвіду, кваліфікації, стажу. До того треба додати всякі пільги, найменше 15% платні. Отже, винагорода цих двох осіб становитиме 35.000 до 48.000 дол. річно. Безперечно, можна обійтися й дешевше, але тоді й осяги будуть слабші. Як каже пословиця — дешеве м'ясо пси їдять. На мою думку, почавши від УІЦ, ми повинни визбутися звички дешевим борцем обходитися, коли хочемо, щоб чужинці респектували УІЦ і прислухалися до нього.

Тому, що керівник УІЦ й інші відповідні експерти на його доручення будуть брати участь у різних професійних і наукових конференціях, симпозіюмах та інших імпрезах, то й на це треба забезпечити відповідні фонди. Щоб поставити цей аспект діяльности УІЦ на відповідному рівні, треба, на підставі мого власного досвіду, принайменше 2,500-3,000 дол. річно. Також треба передбачити в бюджеті видатки на інці репрезентаційні поїздки, чинш, друкування відповідних документів і матеріялів, звичайні канцелярійні потреби тощо. На мою думку на такі видатки треба передбачити 8,000 - 10-000 дол. річно. Додавши всі позиції, одержимо 45,000-60-000 річного бюджету. Щоб одержати таку суму гроцей треба закладового фонду щонайменше у висоті 600,000 долярів, або й більше.

Як згадано вище, нереально є думати, що один керівник зможе провадити так широко закроєну працю УІЦ. В такому випадку й щорічний бюджет у висоті Фонду треба відповідно збільшити. Це не значить, що з відкриттям канцелярії УІЦ треба чекати, доки не збереться всіх фондів. Її треба відкрити якнайскорше, але із зібранням Фонду не треба зволікати, щоб не потерпів УІЦ на довшу мету.

Практичний, реальний плян і фінансові деталі треба опрацювати фахово і правдиво інформувати суспільство про справжні потреби на встановлення УІЦ, щоб не повторився непотрібний заколот, що існував наприклад у випадку катедри українознавства. Як пригадую, роками писалося, що коштом 250,000-350,000 розв'яжемо ту проблему та встановимо катедру, яка буде центром українознавства в Америці. Тих, що звертали увагу на абсурдність такого погляду, в найкращому випадку ігноровано. Вкінці виявилося, що вони мали рацію: треба було не одної катедри, а трьох, та ще й цілого інституту — все це коштом 3,500,000 дол., тобто більше як десять разів тої суми, яку вважалося вірогідною. Вірю, що наше суспільство скоріше допоможе, знаючи правду.

Отже, плянуймо добре й реально та прислухаймося до всіх уважно й із респектом!

З ПРОБЛЕМ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЙСНОСТИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

до нього Конгрес ведуть дворейкову політику, і хоч демократична більшість в обох палатах Конгресу рада б здискредитувати Н і ксона, проте вона настільки державницько зріла й свідома непроминальної совєтської загрози, що затвердила суми, що їх Президент вимагав на новий тип далекосяжної атомової ракети для підводних човнів, новий тип підводного човна і нові досліди над родами зброї, що їх знають тільки одиниці. Можна теж припускати, що дворейкова а м е риканська закордонна політика дозволяє на подорож Ніксона до Москви й приймання Брежнєва у Білому Домі поруч з одночасним будуванням осі Вашінгтон - Пекін - Токіо. За свіжої ще пам'яті історичний прецедент, коли то у Берліні сидів Гітлер і в Москві Сталін, Гітлер і Муссоліні будували вісь Берлін-Рим - Токіо, але водночас в СССР вишколювалися німецькі летуни і підготовлявся пакт Рібентропа - Молотова з серпня 1939 року, який ділив світ на німецьку й совєтську сфери впливів, але вже в червні 1941 року зник у хуртовині німецько-совєтської війни. На незбагнені шляхи історії звернув увагу Гаррі Шворц у „Ню Йорк Таймсі" з 21 серпня ц. р. у статті „Прага й Пекін": Прецизно з військового погляду переведена у 1968 р. збройна окупація Чехо - Словаччини, — ствердив він, — принесла Москві сповидний повний успіх, бо зліквідувала „празьку весну" Александра Дубчека, відстрашила всі інші сателітні країни від бунтарських думок і здобула те, що Захід погодився з доктриною Брежнєва. Але був ще інший наслідок тієї совєтської інвазії у ЧССР: у Пекіні зрозуміли її, як безпосередню загрозу для нього, мерщій закінчено там „культурну революцію", с к і н чилася ізоляція Китаю, спершу Кіссінджер, після того Ніксон полетіли до Пекіну й у висліді „створено політичну базу для можливого китайсько - американського союзу проти Совєтського Союзу..."

Закордонна політика великодержав куди - куди складніша, як тексти офіційних комунікатів після відвідин голів держав у чужих столицях і навіть як тексти оприлюднюваних договорів. Закордонну політику великодержав плянують і підготовляють на далеку мету. Тому тільки з історичної перспективи можна буде судити, чи нинішня політика Ніксона спиралась дійсно на наївній вірі, що тільки таким шляхом можна осягнути мир „для наступної генерації", чи була тільки тактичною фасадою. Ми не знаємо фактів, що їх збирає, сортує й аналізує штаб фахівців, зформований в Білому Домі Генрі Кіссінджером. Тому можемо говорити тільки про нинішній день і мусимо бути дуже обережними у підході до завтрішнього — нам невідомого — дня. Покищо можемо стверджувати тільки сумний факт препоганої для України нинішньої міжнародної ситуації і препоганого стану справ в Україні. І виводити з цього ствердження висновки — як поводитись українській вільній громаді.

АСТРОНАВТИ НА „СКАЙЛЕБІ" ГОТУЮТЬСЯ ДО ПОВОРОТУ НА ЗЕМЛЮ

Астронавти другої залоги „Скайлебу", які мають повернутися на Землю 25-го вересня ц. р., вже почали приготовлятися до цього повороту. Астронавти Ален Бін, Джек Лоусма та Овен Гаріот змінили щоденні пляни праці, щоб в такий спосіб пристосуватися до плянів, зв'язаних з їх осіданням на землю. Наприклад, замість пробуджуватися в 7-ій год. ранку, астронавти відтепер будуть вставати в 3-ій год. ранку. Коли астронавти другої залоги цієї космічної лябораторії повернуться на землю 25-го вересня, то вони перебудуть в космосі рекордових 59 днів.

В Чикаго відбувається виставка фотографічних праць інж. О. Пежанського

„Срацьовані руки" Світлив: О. Пежанський

Чикаго. — Товариство Українських Інженерів Америки, Відділ Чикаго, влаштовує першу індивідуальну виставку ф о т ографічних праць сл. п. інж.-арх. Олександра Пежанського із збірки 89 картин з Гуцульщини, Бойківщини, Лемківщини та інших земель України. Багато з цих праць були нагороджені на різних конкурсах. Це одинока того роду мистецько - фотографічна збірка й Управа Відділу ТУІА свідома того, що українська громада з ентузіязмом привітає її почин. Виставка триватиме три дні, від 21 вересня ц. р. починаючи. Відкриття відбудеться в п'ятницю 21 вересня о год. 8-ій вечора у приміщеннях спортового Клюбу Левів. Доповідь про сл. п. О. Пежанського виголосить його донька пані інж. Дарія Ярошевич. Після доповіді відбудеться товариський вечір у заряді пань Товариства. Товариство Інженерів сподівається на масову участь молоді, яка матиме змогу подивляти наші культурні надбання.

Готується платівка „Гетьмани"

Відомий український співак баритон Михайло Мінський, що виступав із Капелею Бандуристів, а також у багатьох індивідуальних концертах, з нагоди 25-річчя вокально - мистецької діяльности готує до видання платівку „Гетьмани" — у власному виконанні.

Нова платівка буде складатися, орієнтовно, з таких вокальних творів: „Гетьмани" та „Ой Дніпре, мій Дніпре" (слова Т. Шевченка, музика М. Лисенка), „Балляда про Сагайдачного" (сл. В. Онуфрієнка, муз. О. Карпович), „Пісня Івана Сірка" (сл. С. Черкасенка, муз. К. Стеценка), „Богданова слава" (сл. А. Юриняка, муз. Г. Китастого), „Балляда Гната з опери „Назар Стодоля" (сл. Т. Шевченка, муз. К. Данкевича), „Монолог Мазепи перед шаблею" (сл. Яра Славутича, муз. М. Фоменка), „Дует Мазепи й Мотрі" (сл. Я. Славутича, муз. С. Яременка), „Конотопська слава" (сл. Я. Славутича, муз. Г. Китастого), „Цехмістер Купер'ян" (сл. І. Франка, муз. Ю. Мейтуса). Саме тепер маестро М. Мінський проводить о р к естрування згаданих творів у Гамбургу, в Німеччині.

Варто згадати про творчий шлях нашого відомого, скажемо без перебільшення, народного співця. Народився М. Мінський поза межами України. Його батька, колишнього офіцера царської армії, запроторили комуністи на заслання, де він і загинув на Соловках. Дитинство провів Михайло Мінський в Азії — в „сірій Україні", жив серед засланих українців і там трохи навчився української мови. Не зважаючи на тяжкі злидні, він устиг закінчити два роки геологічного факультету Казанського університету. Там же в Казані, столиці Татарської автономної республіки, вчився на вокальному факультеті. Спеціяльна музична комісія його відзначує і він попадає до Московської консерваторії ім. Чайковського. На жаль, світова війна припиняє його навчання.

Після закінчення Другої світової війни М. Мінський увесь час перебуває в українському оточенні, навчаючись української музики та української мови. Якийсь час він співає в хорі „Трембіта", яким диригує К. Цепенда. Виступаючи з Капелею Бандуристів, він удосконалює свій спів у Римі та в Лондоні, одночасно даючи власні концерти в Англії та в Бельгії. Великих успіхів добивається він в операх „Аїда", „Травіята" й „Борис Годунов", що ставилися в Німеччині.

У жовтні ц. р. маестро М. Мінський прибуде до Едмонтону, де матиме власний концерт, складений переважно з творів, приготованих для платівки і деяких нових. Сподіваємося, що українське громадянство Альберти належно зустріне нашого відомого співака, що 25 років трудився на нелегкій ниві української культури на чужині.

Я. С.

СПОДІВАЮТЬСЯ ОБНИЖЕННЯ ЦІН НА М'ЯСНІ ПРОДУКТИ

Департамент сільського господарства заявив, що зі сподіваним підвищенням постачання рогатої худоби та свиней, протягом наступних кількох місяців повинні впасти ціни на м'ясні продукти, особливо на воловину. Подібно висловився представник продуцентів рогатої худоби, який заявив, що ціни на воловину впадуть протягом наступних 30 днів.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Миколи (Колі) Приплеся

Брата нашої Дорогої Ірени,
на Фонд Будови Церкви св. Юра в Ню Йорку
зложили по 25.00 долярів

Муха ПІДГОРОДЕЦЬКА
Слава ГУБЕРНОВИЧ з Родиною
Лена ПРОЦЬ

Цієї суботи і неділі колишні учні Зальцбурзької гімназії матимуть на Союзівці свій З'їзд

Союзівка, Керґонксон, Н. И. (Н.Н.) — Згідно з постановами останнього з'їзду в 1970 році, цієї суботи і неділі відбудеться на цій оселі УНСоюзу IУ з'їзд колишніх учнів Зальцбурзької гімназії. Як в попередніх роках у з'їзді візьмуть участь близько 100 колишніх учнів і їх професорів, разом з родинами і гістьми около 300 осіб.

Українська гімназія в Зальцбургу була заснована в 1945 році втікачами з України в Австрії і проіснувала до 1950 року. Засновником і першим директором гімназії від 1945 - 47 року був бл. п. проф. Володимир Калина, а пізніше директорами були професори бл. п. Михайло Кокольський, бл. п. Михайло Бачинський, Павло Баб'як і о. Петро Хомин. Протягом її існування навчалося в гімназії близько 500 учнів, з яких приблизно 100 успішно її закінчили.

Колишні абітурієнти і учні з'їжджаються, щоб знову зустрінути своїх колишніх професорів, вшанувати пам'ять покійних професорів і учнів, відновити старі зв'язки з друзями і забавитися в привітних приміщеннях Союзівки.

Приїжджають на з'їзд колишні учні з Америки, Канади і з Південної Америки. В суботу на з'їзді відбудеться пленарна сесія панель „Україна і Українці в 2000 році" з участю проф. Івана Головінського, проф. Володимира Стойка й інж. Василя Палієнка, весела мистецька програма під проводом пані Ліди Белендюк, бенкет і забава. В неділю буде служба Божа, панахида за душі померлих професорів і учнів та спільна знімка і зустріч клясами.

НТШ ПЛЯНУЄ ВИДАТИ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

що в цьому академічному році відбуватимуться дальші університетські українознавчі курси в рамках НТШ в Ню Йорку. Керівником курсів залишається проф. д-р В. Лев. Курси безплатні для слухачів і загально доступні. Програма курсів буде оголошувана в пресі.

У видавничій ділянці НТШ — голова проф. Стахів поінформував, що друк англомовних творів І. Франка, з „Мойсеєм" включно, йде на пресу і незабаром появиться в продажу. Надрукований теж перший том англомовної історії УНР п.н. „Україна і европейський заколот", другий том йде на пресу. В обох томах є зазначені меценати, які своїми пожертвами уможливили це видання. Крім того, в друку є — як уже згадано, обидві книги абстрактів доповідей Наукового Конґресу НТШ, англомовна історія НТШ укладу проф. Лева та Просідінґс Хем.Біол.Медичної Секції. У підготові — збірник праць Секції Історії України.

В організаційній частині засідання Управи полагоджено прийняття у звичайні члени д-ра В. Вергана, д-ра В. Палідвора і д-ра Я. Гарасимова. Управа звернулася також до Статутової Комісії НТШ в справі закінчення праці над поправками і поширенням організаційних приписів статуту, щоб ще перед Загальними Зборами розіслати цей проєкт членам Т-ва. Идеться лише про доповнення і уточнення організаційного діяння Загальних Зборів і Управи Т-ва, а не про засадничі приписи статуту, які залишаються без змін. Загальні Збори будуть скликані, з уваги на перевантаження працею ювілейною акцією, після ювілейних святкувань в Ню Йорку.

Сенат Колеґії св. Андрея доповнений новими членами

Вінніпеґ (Колеґія св. Андрея). — З початком академічного року 1973-74, 7-го вересня відбулося засідання Сенату Колеґії в доповненому його складі новими особами — отцями протоієреями Михайлом Юрківським та Олегом Кравченком, і проф. Олегом Ґерусом. Збори Сенату відбулися під проводом його декана, о. проф. Сергія Ґеруса.

Сенат вислухав інформації про нових кандидатів на богословські студії й апробував їх, а також апробував програму навчання на біжучий академічний рік.

Академічний рік 1973-74 був започаткований молебнем 14-го вересня ц.р., відтак відбулося знайомство персоналу Богословського факультету з новими студентами та затвердження програми курсів кожного студента. Навчання на Богословському факультеті почалося 17 вересня.

Згідно з постановою Сенату, святкове відкриття академічного року відбудеться 30 вересня увечері. Церемонія відкриття почнеться молебнем о 7-ій год. вечора, по якій буде слідувати інавґураційна програма з доповіддю прот. Михайла Юрківського.

З цим академічним роком буде затруднено п'ять повноштатних викладачів: декан Богословського факультету о. прот. С. Ґерус, прот. М. Юрківський, о. О. Кравченко, д-р П. Маценко, мґр Р. Єринюк та два викладачі, що викладатимуть тільки по одному предметові: професор історії України д-р Олег Ґерус і лектор пастирського богословія, редактор „Вісника", прот. С. Ярмусь.

Сенат Колеґії св. Андрея постановив відбувати засідання щопершої середи кожного місяця, а на становище постійного секретаря на цей академічний рік обрав п. Єринюка.

Перші осінні збори Дирекції Колеґії св. Андрея

5-го вересня ц.р. відбулися перші осінні збори Дирекції Колеґії св. Андрея у Вінніпеґу. Збори Дирекції відбуваються щомісячно. По вислуханні звітів ректора Колеґії та голів окремих комітетів Дирекції, заслухано інформації про процес афіліяції Колеґії з Манітобським Університетом та продисковано питання адміністративного характеру. Збори відбулися під проводом її голови, судді Івана Соломона.

Зустріч прем'єр-міністрів Великої Британії та Ірляндії не дала успіху

Дублін. — Не зважаючи на узгіднення в принципі щодо оформлення „Ради Ірляндії", прем'єри-міністрів Едвард Гіт та Лієм Косґрейв не спромоглися на своїй багатогодинній конференції 17 вересня узгіднити реченця введення цієї Ради в дію. Пропонована „Рада Ірляндії" має бути спеціяльним органом, який забезпечувавби тривалий контакт між Ірляндською республікою та Північною Ірляндією та втримував би живою надією на об'єднання Північної Ірляндії з Ірляндською республікою в майбутньому. Засадничо, ця Рада мала б ґарантувати інтереси протестантської і католицької частин населення Північної Ірляндії, запевняючи, з одного боку, протестантів, що Велика Британія не віддасть Улстеру Ірляндії проти їх волі, а з другого боку, виключно ірляндський характер Ради мав би йти по лінії вимог католиків. „Рада Ірляндії" мала б забезпечити мирні відносини у Північній Ірляндії на базі співпраці протестантів з католиками в окремій провінційній екзекутиві. Едвард Гіт обстоював думку покликання до життя найперше такої „Ради Ірляндії", а щойно відтак провінційної екзекутиви. В опінії Ліяма Косґрейва, обидві інституції повинні бути зорганізовані одночасно, якщо домовлення має розраховувати на якийсь успіх.

„ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ" В ІРВІНҐТОНІ

Ірвінґтон. — В неділю 23 вересня ц. р. о год. 4-ій по полудні відбудеться тут в залі Ірвінґтон Гай Скул при Клінтон Евню вистава комічної опери в трьох діях „Запорожець за Дунаєм", музика С. А. Артемовського. Відбудеться вистава заходами Відділу Асоціяції Діячів Української Культури в Ірвінґтоні і поставить цю оперу Український Оперний Ансамбль з Ню Йорку під проводом проф. Л. Рейнаровича. Крім нього виступатимуть в цій опері, як співаки, солісти й актори: Г. Андреадіс, М. Кокольська, Б. Чаплинський, О. Головацький, В. Карпинич і Т. Федорович.

Галина Андреадіс

Відбудеться „Обід в Городі" для фондів на Український Науковий Інститут в Гарварді

Ню Йорк, Н. И. — П. Роберт і п-ні Віра Ґольдмани з містечка Ірвінґтон-он-Гудсон, Н. И. в неділю, 7-го жовтня, в 2-ій год. по пол. організують у своєму городі обід для 200 гостей, прихід з якого є призначений на Український Науковий Інститут в Гарвардському університеті. Під час обіду виступатиме відомий українсько-американський актор Василь Шуст.

П. Роберт Ґольдман, молодий нюйоркський фінансист і президент фірми „Конґрес Фекторс", сам є випускником Гарвардського університету (кляса 1954-го року). Його дружина Віра є дочкою п. Романа та п-ні Казимири Гладунів з Рочестеру, Н. И. Панство Ґольдмани живуть із своєю 6-тирічною донечкою Олексою в гарній хаті на колишній посілості Тіффані у повіті Вестчестер.

Квитки на цей „обід в городі" виносять по 25 долярів від особи. Їх можна набути пересилаючи чек, виставлений на Ukrainian Studies Chair Fund на адресу: Mrs. Irene Stecura, 219 East 30th Street, New York, N.Y. 10016.

✝

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН СИДОРАК, член УНС Відд. 430 Т-ва Дністер у Філадельфії, Па., помер 29-го серпня 1973 р. на 79 р. ж. Нар. в с. Слободі Золотій, Україна і став членом УНС 1950 р. Полишив у смутку дочку Ольгу, зятя, 2 внуків, 2 сестри. Похорон відбувся 1 вересня ц. р. на Укр. Цвинтарі на Факс Чейзі, Філядельфія, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Секревар

ПЕТРО РЕШЕТНИК, член УНС Відд. 379 Б-ва св. Юрія в Чикаґо, Ілл., помер 8 серпня 1973 р. на 81 р. ж. Нар. в с. Драбинівка на Полтавщині і став членом УНС в 1950 р. Полишив у смутку дружину Віру. Похорон відбувся 11 серпня ц. р. на цвинтарі Crown Hill, Jefferson County, Colo.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Семків, секр.

ПЕТРО ЗИМНИЙ, член УНС Відд. 203 в Ню Йорку, Н. И., помер 6 вересня 1973 р. на 68 р. ж. Нар. в м. Отрипо, Україна і став членом УНС в 1949 р. Полишив у смутку дружину Тетяну та 2 доньки: Христину і Петрусю. Похорон відбувся 10 вересня ц. р. на цвинтарі St. Francis de Calles, Hunter, N.Y.
Вічна Йому Пам'ять!
Ів. Жук, секр.

ЄВГЕНІЯ ОБУХ, членка УН-Союзу Відд. 221 Б-ва св. Стефана в Чикаґо, Ілл. померла 7 вересня 1973 р. на 78 р. ж. Нар. в м. Яворів, пов. Яворів, і стала членкою УН-Союзу в 1958 р. Полишила в смутку доньку Ярославу, сина Богдана і 2 внуків. Похорон відбувся 10 вересня ц. р. на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.
Вічна Їй Пам'ять!
Т. Шпікула, секр.

СТАНИСЛАВ СЛИВКА, член УНС Відд. 409 Б-ва св. Івана в Дунмор, Па., помер 1 вересня 1973 р. на 82 р. ж. Став членом УНС 1938 р. Полишив у смутку синів — Станлей, Чарла, Юрія, Михайла, Андрія і дочку Анну. Похорон відбувся 4 вересня ц. р. на цвинтарі св. Михаїла в Дунмор, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

МИХАЙЛО КРУК, член УНС Відд. 193 Б-ва св. Миколая в Тейлор, Па., помер 4 вересня 1973 р. на 77 р. ж. Нар. в с. Стрийвка, пов. Збараж. Полишив у смутку дружину Анастасію, сина Павла, 2 дочки, 5 внуків і 2 правнуків. Похорон відбувся 7 вересня ц. р. на цвинтарі св. Михаїла в Скрентон, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Ксеня Тутка, секр.

МАРКІЯН СТЕТКЕВИЧ, член УНС Відд. 240 Т-ва ім. Є. Коновальця в Клівленді, Огайо, помер 5 вересня 1973 р. на 79 р. ж. Нар. в Бузок, Україна і став членом УНС в 1957 р. Полишив у смутку дружину Стефанію. Похорон відбувся 8 вересня ц. р. на цвинтарі св. ап. Петра і Павла в Пармі, Огайо.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

МАРІЯ ВАНАТ, членка УНС Відд. 96 Б-ва св. Івана в Піттсбурґу, Па., померла 31 серпня 1973 р. на 78 р. ж. Стала членкою УНС 1929 р. Полишила в смутку дочку Анну, 4 внуків і 16 правнуків. Похорон відбувся на цвинтарі св. Ів. Хрестителя в Піттсбурґу, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

ОЛЕКСАНДЕР БЕРЕЗІВСЬКИЙ, член УНС Відд. 182 Т-ва Укр. Січ в Клифтоні, Н. Дж., помер 2 вересня 1973 р. на 78 р. ж. Нар. в с. Синява, пов. Любачів і став членом УНС в 1942 р. Полишив у смутку дружину Анастасію, сестру Матрону. Похорон відбувся 6 вересня ц. р. на цвинтарі св. Андрія в С. Банвд Бруку, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
Гр. Клименко, секр.

МИХАЙЛО СМОЛИНСЬКИЙ — член УНС Відд. 271 Т-ва ім. Ів. Франка в Елмайра, Н. И., помер 20 серпня 1973 р. на 62 р. ж. Нар. в м. Золочів, Україна і став членом УНС в 1950 р. Полишив у смутку дружину Анну, 2 дочки та внуків. Похорон відбувся 24 серпня ц. р. на цвинтарі св. Миколая в Горсетц, Н. И.
Вічна Йому Пам'ять!
І. Чопко, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 23-го ВЕРЕСНЯ 1973 р.

ТРЕНТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 245 Відд. о год. 2-ій по пол. в залі Укр. Правосл. Церкви св. Тройці при 824 Adelin St. Проситься чл. прибути. — М. Голінко, гол., М. Мартиненко, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6997. Тарзан і Каану тікають

Поспішай, Тарзане! Ми мусимо втекти перед тим заки хто-небудь пробудиться...

Ти дуже сміливий, Каану, ризикуючи своїм життям, щоб мене визволити. Я собі можу уявити лютість твого батька, коли б він знав про це!

Я моєму батькові поясню пізніше! Тепер я маю більше довір'я до твоєї розсудливости та спроможности допомогти у вилікуванню хворих із мого племени!

... В той час як я був прив'язаний до стовпа, я мав час думати. — Я собі тепер усвідомив, що коли ми не спроможні запобігти наслідкам цієї недуги, то можемо попробувати викорінити її причину!

Яким способом, Тарзане?!